

รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑

เรื่อง “**รัตนรมย์คำประสมไทย**”

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ผู้สอน ครูธีระพล แก้วคำจันทร์
ครูวรรณรี วุ่นนุรักษ์

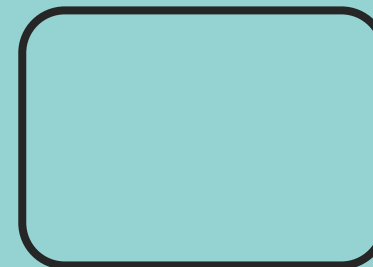

คำไทยใช้ให้ถูก

๑.

ผูกพันธ์

๒.

ผูกพัน

คำไทยใช้ให้ถูก

ผูกพัน

[ผูก-พัน] หมายถึง

- (ก.) มีความเป็นห่วงกังวลเพราะรักใคร่
- (ก.) ก่อให้เกิดพันธะที่ต้องปฏิบัติตาม
- (ก.) หนี้สินผูกพัน งบประมาณผูกพัน

ทบทวน

ความรู้เดิม

เปิดป้ายทายคำศัพท์

๑	๒	๓
๔	๕	๖
๗	๘	๙

เปิดป้ายทายคำศัพท์

๑	๒	๓
๔	๕	๖
๗	๘	๙

เปิดป้ายทายคำศัพท์

๑	๒	๓
๔	๕	๖
๗	๘	๙

คำศัพท์ที่ได้ คือ

รองเท้า

พัคลม

เตารีด

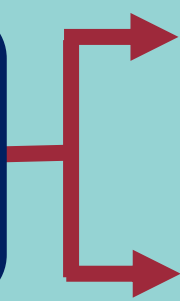
นักเรียนคิดว่าคำว่า รองเท้า พัคลม เตารีด ถ้านำมาแยก
ออกจากกันเป็นคำละ ๑ พยางค์จะมีความหมายคงเดิมหรือไม่

ตัวอย่างที่ ๑

รองเท้า

รอง

ต้านทานความร้อน
ให้คงอยู่

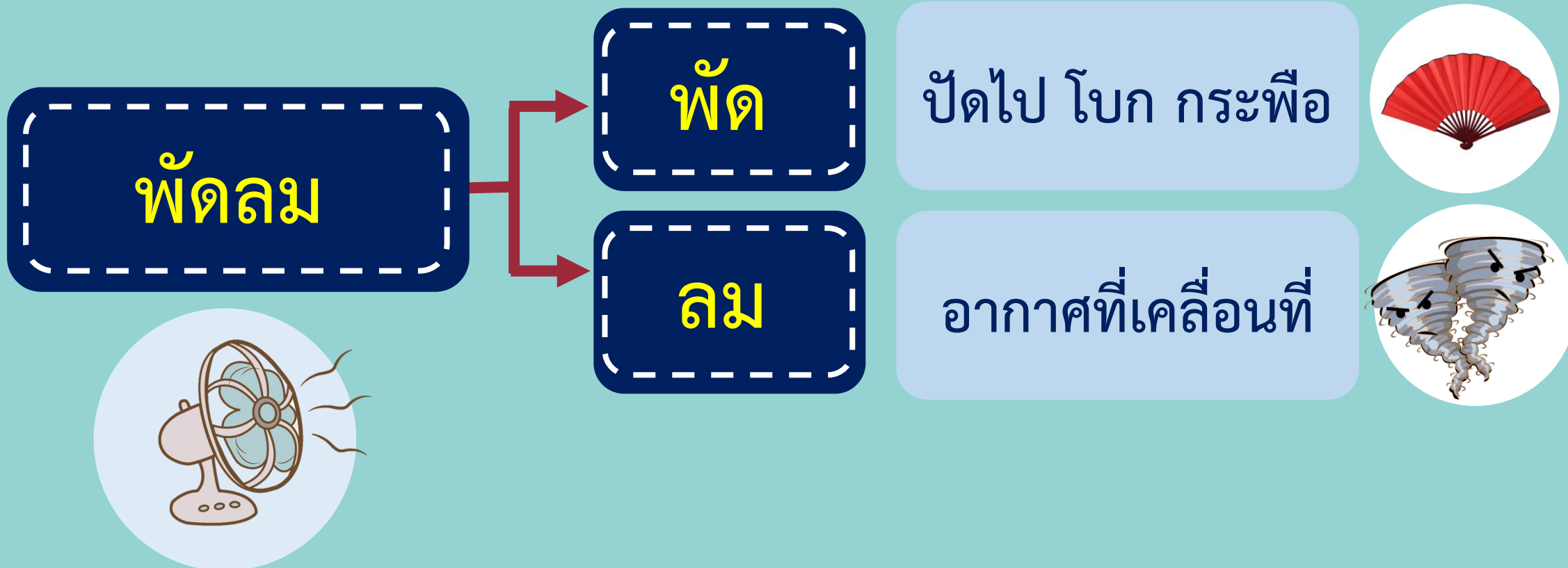

เท้า

อวัยวะสำคัญของ
มนุษย์และสัตว์

ตัวอย่างที่ ๒

การรวมคำลักษณะเช่นนี้เรียกว่า...

คำ

ป

ร

ะ

ส

ม

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกหลักการสร้างคำประสมได้
๒. บอกความหมายของคำประสมได้
๓. สร้างคำประสมจากกิจกรรม
“หัวใจเลือกคู่ รู้คำประสม”
๔. เห็นความสำคัญของใช้คำในภาษาไทย

เพิ่มเติม

ความรู้ใหม่

คำประสม

คือ คำที่สร้างจาก**คำมูล**ตั้งแต่**สองคำขึ้นไป** เกิดเป็น**คำใหม่**
มีความหมายใหม่ แต่ยังมี**เค้าของความหมายเดิม**
ส่วนมากมักเป็นการประสมคำระหว่างคำไทยกับคำไทย
แต่อาจมีคำประสมบางคำที่ประสมระหว่างคำไทย
กับคำภาษาอื่น

ลักษณะสำคัญของคำประสม

๑. เกิดจากคำมูลตั้งแต่สองคำขึ้นไปมาประสมกัน แล้วเกิด
ความหมายใหม่แต่ยังมี**เค้าความหมายเดิมอยู่** เช่น

ลูก	หมายถึง	บุตร

น้ำ	หมายถึง	สารประกอบที่เป็นของเหลว

ลูกน้ำ	หมายถึง	ลูกของยุง

ลักษณะสำคัญของคำประสม

๒. สามารถแยกเป็นคำ ๆ ได้ และคำที่แยกได้แต่ละคำมีความหมายต่างกัน เมื่อนำมารวมกันความหมายต่างจากคำเดิม เช่น

คอ	หมายถึง	ส่วนร่างกายที่ต่อศีรษะกับตัว

ห่าน	หมายถึง	ชื่อนกจำพวกเป็ด มีคอยาว

คอห่าน	หมายถึง	ส่วนของโถ่สวม

ลักษณะสำคัญของคำประสม

๓. คำที่มาประสมกันจะเป็นคำมูลในภาษาใดก็ได้ เช่น

เข้มทิศ

เข้ม + ทิศ (ไทย และ สันสกฤต)

รถเก๋ง

รถ + เก๋ง (บาลี และ จีน)

ห้องโชว์

ห้อง + โชว์ (ไทย และ อังกฤษ)

ลักษณะสำคัญของคำประสม

๔. คำประสมที่เกิดจากคำมูล ส่วนมากมักจะขึ้นต้นด้วยคำว่า

นัก ชาว ช่าง หมอ ผู้ ของ เครื่อง เช่น

นัก เช่น นักร้อง นักเขียน นักเรียน

ชาว เช่น ชาวบ้าน ชาวเมือง ชาวนา

ช่าง เช่น ช่างไม้ ช่างเสริมสวย ช่างไฟ

หัวใจเลือกคู่

รู้ค่าประสม

ข้อตกลงในการปฏิบัติกิจกรรม

๑. ครูแจกบัตรคำหัวใจครึ่งดวงให้นักเรียนคนละ ๑ บัตร

๒. นักเรียนนำบัตรคำไปตามหาคู่ของตนเองที่เป็นคำประสม

๓. นักเรียนนำเสนอคำประสมของตนเอง พร้อมบอกความหมาย

ตัวอย่าง

แม่ บ้าน

เพลง หัวใจเลือกคู่

หัวใจ หัวใจ เลือกคู่
คู คู คู คู่ฉันอยู่ไหน
เลือกได้ก่อนถือว่ามีชัย
เลือกได้ก่อนถือว่ามีชัย
เอาที่หนึ่งไปครูให้รางวัล

ของฝากจากครู

ให้หนูคนเก่ง

ของฝากจากครูให้หนูคนเก่ง

บทบาทครูปลายทาง

๑. ครูแจกใบงานที่ ใบงานที่ ๕
เรื่อง คำประสมน่ารู้อยู่ไหนเอ๋ย
๒. ครูอธิบายขั้นตอนการทำใบงานเพิ่มเติม
๓. ครูสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรม
และบันทึกผล

บทบาทนักเรียน

๑. นักเรียนฟังคำสั่งแจ้งการทำใบงานที่ ๕
เรื่อง คำประสมน่ารู้อยู่ไหนเอ๋ย
๒. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมใบงานที่ ๕
เรื่อง คำประสมน่ารู้อยู่ไหนเอ๋ย

ใบงานที่ ๕
เรื่อง คำประสมน่ารู้ที่อยู่ในเอ๋ย

พ	อ	เ	ร	ว	พ	ไ	ป	วั	ด	จ	บ	แ	ม่	พ
ต้	นุ	พ	เ	จ้	ด	พ	น	ย	เ	ด	น	เ	อ	ง
ุ	บ	ร	ส	พ	โ	ท	น	ห	ว	ห	ก	ล	ง	กั
เ	า	ะ	ถ	ส	า	น	ป	ห	ว	า	น	เ	ยี่	น
ยี่	ล	ค	ะ	พ	ต	ไ	ด	ภ	ด	ถ	ด	ร	น	ส
น	ด	แ	ง	อ	พ	บ	อ	อ	เ	สิ	อ	ง	ส	า
ภ	พ	ที	ล	บ้	า	น	ว	น	ส	า	มี	เ	ค	ด
ค	ข	น	ร		ล	ค	เ	ร	ก	ค	ใ	อ	ว	น
เ	ร	ค	พ	ห	น	เ	เ	ต	า	รี	ด	ผ	อ	ม
ต	ถ	พ	ไ	ต้	ล	กั	ม่	พ	เ	ส	า	ร	ส	เ
ะ	ไ	ถุ	พ	น	บ	ง	น	พ	ก	า	ร	ล	ม	อ
รี	พ	ง	ค	รู	น	ก	ด	ก	อ	อ	ค	ร	มุ	า
ท	พ	สุ	นั	ข	ไ	ดี	ท	ร	า	อ	ค	น	ติ	ส
น	ค	า	ร	ม	ก	ลั	ว	ย	แ	ข	ก	โ	ต	ร
อิ	น	ท	รี	ย	โ	ท	เ	ไ	พ	ไ	ห	ม่	ม	า

สรุป

บทเรียน

พ	อ	เ	ร	ว	พ	ไ	ป	วั	ด	จ	บ	แ	ม่	พ
ต้	นุ	พ	เ	จ้	ด	พ	น	ย	เ	ต	น	เ	อ	ง
ู	บ	ร	ส	พ	โ	ท	น	ห	ว	ห	ก	ล	ง	กั
เ	า	ะ	ถ	ส	า	น	ป	ห	ว	า	น	เ	ยั	น
ยั	ล	ค	ะ	พ	ต	ไ	ด	ภ	ด	ถ	ด	ร	น	ส
น	ด	แ	ง	อ	พ	บ	ลู่	ก	เ	สิ	อ	ง	ส	า
ภ	พ	ที	ล	บ้	า	น	วั	น	ส	า	มี	เ	ค	ด
ค	ข	น	ร	า	ล	ค	เ	ร	ภ	ค	ใ	อ้	ว	น
เ	ร	ค	พ	น	เ	เ	ต	า	ริ	ด	ผ	อ	ม	
ต	ถ	พ	ไ	ต้	ส	กั	ม่	พ	เ	ส	า	ร้	ส	เ
ะ	ไ	ฤ	พ	น	บ	ง	ม	ด	ก	า	ร	ล	ม	อ
ริ	พ	ง	ค	รุ	น	ก	ด	ก	ดี	ใ	ค	ร	มุ	า
ท	พ	สุ	นั	ข	ไ	ดี	ท	ร	า	ย	ค	น	ติ	ส
น	ค	า	ร	ม	ก	ลั	ว	ย	แ	ข	ก	โ	ต	ร
อิ	น	ท	ริ	ยั	โ	ท	เ	ไ	พ	ไ	ห	ม่	ม	า

เฉลยใบงานที่ ๕
เรื่อง คำประสมน่ารู้
อยู่ไหนเอ่ย

คำถามสรุปบทเรียน

นักเรียนคิดว่า การสร้างคำประสม
มีประโยชน์ต่อภาษาไทยอย่างไร

สิ่งที่โรงเรียนปลายทางต้องเตรียม

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

๑. ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง คำนาม
๒. บัตรภาพสิ่งของ สัตว์ พืช ฯลฯ
๓. บัตรคำคำนาม
๔. ใบงานที่ ๖ เรื่อง ค้นคว้าคำนาม
๕. ธงเขียว ธงแดง

บทเรียนครั้งต่อไป

“ คำถาม ”

รายวิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

